

Regeringens proposition

1981/82: 208

om Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1983 m.m.;

beslutad den 1 april 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen begärs medel för att betala Sveriges andel av kostnaderna för den verksamhet, som finansieras över Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1983. Den allmänna budgeten omfattar inte det nordiska kultursamarbetet för vilket en särskild budget finns.

HANDELSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-04-01

Närvarande: statsrådet Ullsten, ordförande, och statsråden Wikström, Friggebo, Dahlgren, Söder, Johansson, Wirtén Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander

Föredragande: statsrådet Söder

Proposition om Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1983 m. m.

I prop. 1981/82: 100 (bil. 14 s. 19) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1982/83 beräkna ett förslagsanslag av 44 510 000 kronor. Jag avser nu att ta upp denna fråga.

1 Inledning

Nordiska ministerrådet inrättades år 1971 genom en revision av den år 1962 ingångna samarbetsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna (Helsingfors-avtalet). Den 12 april 1973 ingicks ett avtal mellan de nordiska länderna om upprättande av Nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. Upprättandet av ministerrådssekretariatet godkändes för Sveriges del av riksdagen den 25 maj 1973 (prop. 1973: 121, UU 13, rskr 245). Verksamheten vid sekretariatet inleddes den 1 juli 1973.

I samband med upprättandet av sekretariatet skapades en budget för den del av ministerrådets verksamhet som administreras av sekretariatet. Denna budget, Nordiska ministerrådets allmänna budget, omfattar inte det nordiska kultursamarbetet, för vilket ministerrådet i sammansättningen kultur- och undervisningsministrarna fastställer en särskild budget. Den omfattar inte heller de gemensamma nordiska biståndsprojekt i u-länder som finansieras över de nordiska ländernas biståndsbudgetar och inte heller samarbetet genom Nordiska investeringsbanken som upptas under den sjunde huvudtiteln.

Fr.o.m. år 1975 omfattar ministerrådets allmänna budget ett kalenderår. Medel för verksamheten under år 1982 anvisades av riksdagen den 21 maj 1981 (prop. 1980/81:182, UU 27, rskr 364).

Enligt reglementet för Nordiska ministerrådets budgetar (den allmänna budgeten och kulturbudgeten), beslutat av Nordiska ministerrådet den 18 februari 1979 (samarbetsministrarna) och den 15 januari 1979 (kultur- och undervisningsministrarna), fastställer ministerrådet budgeten i mars under förbehåll av de nationella parlamentens godkännande. Reglementet gäller från den 1 januari 1979.

Den 24 mars 1982 fastställde Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) den allmänna budgeten för år 1983. Dessförinnan hade överläggningar om budgetens omfattning och om prioriteringar hållits mellan samarbetsministrarna och Nordiska rådets budgetkommitté.

Den budgetprocedur ministerrådet har fastställt innebär för svensk del bl.a. att förslag inte kan föreläggas riksdagen inom den tid under vilken propositioner normalt ska lämnas till riksdagen. Motsvarande gäller för budgeten för det nordiska kultursamarbetet.

I det följande redogör jag närmare för ministerrådets allmänna budget för år 1983 och vissa frågor som ansluter till den.

Chefen för utbildningsdepartementet har tidigare denna dag anmält frågan om det nordiska ministerrådets kulturbudget för år 1983.

En sammanfattning av det nordiska samarbetet under år 1981 inom ministerrådets verksamhetsområde bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*. En mera utförlig redogörelse för det nordiska arbetet har lämnats i den berättelse rörande det nordiska samarbetet som ministerrådet har överlämnat till Nordiska rådet. En översikt över ministerrådets budget för år 1983 bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

2 Föredraganden

Det nordiska samarbetet har under 1970-talet fortlöpande byggts ut till att omfatta i stort sett alla samhällsområden. Detta gäller såväl samarbetet mellan regeringarna som den faktiska ekonomiska integrationen på företagsplanet och på den internordiska handelns område. Det omfattande och djupgående samarbetet har förverkligats utan någon betydande byråkratisk överbyggnad. En given utgångspunkt är att vi alla tjänar på att nationella aktiviteter samordnas så att vi gemensamt kan dra nytta av resultaten. Därmed utnyttjas också resurserna effektivare. En god grund har därmed skapats för att de nordiska länderna i samverkan skall kunna möta de utmaningar de ställs inför i dagens svåra ekonomiska läge.

Samtidigt ställer det mångfacetterade nordiska samarbetet stora krav. Debatten i såväl Nordiska rådet som i Nordiska ministerrådet har under de senaste åren i avsevärd omfattning kretsat kring prioriteringsfrågor och om hur arbetet kan effektiviseras. Ett uttryck härför är bl.a. de allmänna riktlinjer för det fortsatta samarbetet på det ekonomiska området inför

1980-talet som samarbetsministrarna fastställde i Helsingfors den 8 december 1981.

I dessa konstateras bl.a. att den utdragna lågkonjunktorens effekter på sysselsättningen ställer det nordiska ekonomiska samarbetet inför nya frågeställningar.

En av de viktigaste uppgifterna blir att förbättra den internationella konkurrenskraften hos de nordiska ländernas näringsliv. I första rummet är detta en uppgift för den nationella politiken i varje nordiskt land men en önskvärd utveckling kan också främjas genom samnordiska åtgärder. Att utveckla Norden till en verklig hemmamarknad är en viktig del av det sysselsättningsskapande ekonomiska samarbetet.

En väsentlig förutsättning för att Norden skall kunna utvecklas till en verklig hemmamarknad är att den rättsliga miljön i vilken företagen verkar harmoniseras så mycket som möjligt. I samarbetet på lagstiftningens område har särskild vikt fästs vid avtalsrätten – framförallt köplagarnas förenhetligande. Även konsumentskyddets område har ägnats särskild uppmärksamhet.

En serie åtgärder har vidtagits för att undersöka möjligheterna att undanröja hinder för industriellt samarbete. Ett antal utredningar på detta område har slutförts under år 1981.

Nordiska ämbetsmannakommittén för ekonomiska och valutafrågor har utarbetat en rapport "Åtgärder på det valutapolitiska området för att främja industriella samarbetsprojekt i Norden". En arbetsgrupp under Nordiska ämbetsmannakommittén för industri- och energipolitik har utarbetat en rapport "Hinder för industriellt samarbete i Norden inom de nordiska ländernas etablerings- och koncessionslagstiftning". En expertstudie har utförts på uppdrag av ministerrådssekretariatet rörande frågan om en nordisk aktiebolagsform. Dessa utredningar har överlämnats till arbetsmarknadens parter och de nordiska industriförbunden för yttranden. De nordiska industriförbunden har även hemställt om att få ge synpunkter på skatteproblematiken och frågan om en gemensam nordisk aktiemarknad.

Samarbetsministrarna har även vidtagit åtgärder för ett ökat nordiskt samarbete på exportfrämjandets område. Genom beslut den 16 september 1981 och den 28 februari 1982 antog samarbetsministrarna ett program för detta samarbete omfattande:

- Samarbete mellan de nordiska ländernas utrikesrepresentationer och mellan de exportfrämjande organen ifråga om projektbevakning i utvecklings- och statshandelsländer samt vid de internationella utvecklingsorganisationerna.
- Samarbete mellan de nordiska ländernas exportfrämjande organ i syfte att bl.a. förmedla information om samarbetsintresserade nordiska företag.
- Samordning av ländernas exportkreditsystem och exportkreditvillkor

samt tillskapande av nordiska exportkreditramar, allt i syfte att skapa en enhetlig inköpsregion i Norden.

- Inrättandet av en nordisk projektexportfond för vilken medel motsvarande 6 milj. norska kronor har reserverats i ministerrådets allmänna budget.
- Inrättandet av s.k. nordiska projektinvesteringsslån i anslutning till den Nordiska investeringsbanken med en utlåningsram på 350 milj. speciella dragningsrätter (SDR) dvs. 2,1 miljarder norska kronor.

Projektinvesteringsslånen skall utgöra ett komplement till den totalfinansiering ett projekt kräver dvs. att vid sidan av rena leveranser som finansieras genom reguljära exportkrediter, finansiera infrastruktur, fast räntekapital, ränta under uppbyggnadstiden, utbildningskostnader etc. Lånen är främst avsedda för u-länder men även för bl.a. statshandelsländer med god kreditvärdighet. Projektinvesteringsslånen är avsedda för finansiering av investeringsprojekt med nordiskt intresse.

Godkännandet av garantiansvaret för Sveriges del gentemot Nordiska investeringsbanken för projektinvesteringsslånen har underställts riksdagen (prop. 1981/82:176).

Industriministrarna har nyligen antagit en arbetsplan för sitt arbete. I planen ingår bl.a. riktlinjer för teknisk forskning och utveckling samt åtgärdsförslag för att främja industriellt samarbete och företagsetablering över gränserna i Norden. I planen nämns samarbetsområden såsom småföretagsfrågor, multinationella företag, resurspolitik, exportkreditproblematiken och internationell industripolitik.

I riktlinjerna för det ekonomiska samarbetet framhålls bl.a. att en fortsatt tillgång och utveckling av avancerad teknologi är ett livsvillkor för högutvecklade industriländer som de nordiska och att de framtida samarbetsmöjligheterna på detta område bör utvecklas särskilt när det gäller teknisk forskning och utveckling. Ett viktigt samarbetsinstrument i detta sammanhang är den nordiska industrifonden. Fonden har i ministerrådets budget för år 1983 fått en höjning av anslaget till 30 milj. svenska kronor från nuvarande nivå på ca 20 milj. svenska kronor. Det är glädjande att kunna konstatera att intresset för nordiskt samarbete rörande forskning och utveckling har ökat betydligt under de senaste åren. I fondens verksamhet har detta avspeglats i ökad efterfrågan på fondens medel. Det är även angeläget att fonden själv kan ta initiativ till projektsamarbete inom områden där speciella förutsättningar för nordiskt samarbete anses föreligga. Exempel härpå är elektronikområdet.

Även på det energipolitiska området har en arbetsplan antagits av ministerrådet. På basis av riktlinjer som antogs av energiministrarna år 1980, har en arbetsplan fastställts för samarbetet på det energipolitiska området inklusive energiforskningsområdet. Planen täcker frågor såsom energihushållning, energisystemanalys, förnybara energikällor, alternativa drivmedel, energiforskning, kol, olja och naturgas, säkerhetsaspekter i fråga om

atomenergi och nordiskt samarbete i internationella energipolitiska frågor. Jag anser det väsentligt att detta samarbete drivs vidare i syfte att på bästa sätt tillvarata energiresurserna inom vår egen region och att söka utveckla och introducera nya och förnybara energikällor. Härigenom kan vi skapa en stabilare grund för vår ekonomiska utveckling.

Samarbetet på energiområdet har karaktäriserats av att parallellt med arbetet på ett vidare nordiskt plan ett samarbete har utvecklats mellan två eller flera nordiska länder. Jag anser inte att detta bilaterala samarbete strider mot eller utgör ett hinder för det vidare nordiska samarbetet. Snarare kan denna form för samarbete mellan två länder på vissa områden vara mer ändamålsenlig. En sådan form kan också leda till en förstärkning av det fortsatta nordiska samarbetet.

Användningen av datateknologi inom industrin breder ut sig snabbt. Automatiseringen medför omställningsproblem för såväl näringsliv som sysselsättningen. I början av år 1981 tillsatte ministerrådet efter rekommendationer från Nordiska rådet en arbetsgrupp, den s.k. datateknologi-gruppen, med uppgift att skyndsamt inleda ett utvecklingsarbete i fråga om datateknikens effekter på näringsliv, sysselsättning och arbetsmiljö. Datateknologi-gruppen har delat upp sitt arbete i två etapper.

Den första utredningsetappen, som redovisades i en delrapport i slutet av år 1981, omfattar dels vissa förslag till styråtgärder, dels förslag vad gäller forsknings- och utrednings- samt informations- och utbildningsverksamhet. I denna utredningsetapp redovisas även en kartläggning och sammanfattande analys av i de nordiska länderna existerande styråtgärder samt forsknings- och utredningsverksamhet inom datateknologiområdet.

Den andra utredningsetappen kommer att koncentreras på för Norden samordnade förslag då det gäller styråtgärder samt forsknings- och utredningsverksamhet. I denna etapp kommer även frågeställningar kring eventuellt samnordiskt agerande på internationellt plan att behandlas. Utredningsetappen avses resultera i en slutrapport från datateknologi-gruppen under år 1982.

Ett annat viktigt steg för att åstadkomma en mera effektiv resursanvändning är ministerrådets beslut att upprätta ett forskningspolitiskt råd. De nordiska ländernas statsministrar gav hösten 1978 Nordiska ministerrådet i uppdrag att ta initiativ till ett ökat nordiskt forskningssamarbete. Efter ett omfattande utredningsarbete och behandling av frågan i Nordiska rådet är ministerrådets beslut den 24 mars om upprättandet av det forskningspolitiska rådet från och med 1 januari 1983 det första resultatet av detta arbete och ett viktigt led i uppföljningen av statsministrarnas initiativ. Rådets uppgift skall vara att skapa överblick över all offentlig FoU-verksamhet i Norden, i såväl grundforskning som tillämpad forskning samt att ge råd till ministerrådet beträffande långsiktiga forskningspolitiska prioriteringar. Forskningssamarbetet har tidigare denna dag behandlats av chefen för utbildningsdepartementet i samband med att propositionen om Nordiskt kultursamarbete m.m. anmälts.

En annan fråga som spänner över flera ämnesområden är förslaget om ett nordiskt radio- och TV-samarbete via satellit m.m. Även denna fråga behandlas i nyss nämnda proposition.

Grunden för vår välfärd är sysselsättningen. I välfärdssamhällen som de nordiska ingår full sysselsättning som ett betydelsefullt mål för den ekonomiska politiken. Detta är också målsättningen för den nordiska överenskommelsen om gemensam arbetsmarknad, som nu föreligger i reviderad form. Den höga arbetslösheten i Norden inger oro. Under år 1981 uppgick arbetslösheten i Norden till närmare 600 000 personer. Läget är särskilt kritiskt för ungdomen. Arbetslösheten måste naturligtvis i första hand bekämpas genom nationella åtgärder men jag är övertygad om att samordning och erfarenhetsutbyte bidrar till att göra insatserna mer effektiva.

Revisionen av 1954 års konvention om en nordisk arbetsmarknad innebär att överenskommelsen kunnat byggas ut med nya bestämmelser om ekonomisk och social trygghet vid flyttning samt nordiska medborgares likaberättigande på den nationella arbetsmarknaden. I detta sammanhang vill jag även nämna att ett ministerrådsförslag om nordiskt samarbete inom den yrkesinriktade rehabiliteringen och arbetsmarknadsutbildningen framlades vid Nordiska rådets session i mars och därefter undertecknades i Köpenhamn den 6 mars 1982.

Genom en regionalt balanserad ekonomisk utveckling i Norden kan nettoflyttningen mellan länderna även motverkas. Det nordiska regionalpolitiska samarbetet är därför av mycket stor betydelse. En uppföljning av 1979 års handlingsprogram behandlades av Nordiska ministerrådet (de för regionalpolitiken ansvariga ministrarna) i november 1981. Enligt ministerrådets beslut läggs stor vikt vid gränssamarbetet. Samarbetet på Nordkalotten och i Västnorden (Island, Färöarna och Grönland) föreslås få högsta prioritet. Försöksverksamheten med s.k. regionallån genom Nordiska investeringsbanken, som påbörjades år 1979, föreslås bli förlängd till år 1983.

På social- och hälsovårdsområdet lade ministerrådet fram ett förslag till reviderat program för det nordiska samarbetet. Hittills har samarbetet förts huvudsakligen på hälso- och sjukvårdsområdet. Under det senaste året har detta också inriktats på problemen kring en rättvis fördelning av social och materiell trygghet i samhällen med låg tillväxt. Vid ett särskilt ministerrådsmöte i februari i år enades de nordiska justitieministrarna och social- och hälsovårdsministrarna om att intensifiera samarbetet på narkotikaområdet. Även vid årets rådssession ägnades narkotikafrågorna stort intresse.

Vad avser jämställdhetsfrågor lade ministerrådet fram ett förslag om ett reviderat program på jämställdhetsområdet. I programmet definieras jämställdhetsbegreppet och som huvudområden för jämställdhetsarbetet anges arbetslivet, familje- och socialpolitiken, utbildning, bostads- och samhällsplanering samt deltagande i det politiska livet och samhället i övrigt.

Mot bakgrund av att det nu är tio år sedan Nordiska ministerrådet började sin verksamhet har samlarbetsministrarna ansett tiden mogen att göra en allmän översyn av samlarbetsformerna för Nordiska rådets och ministerrådets verksamhet. Det finns därför skäl att se om arbetsformerna bättre kan anpassas till den utveckling som ägt rum. Det gäller bl.a. att finna den rätta balansen mellan Nordiska rådets och ministerrådets verksamhet så att ett effektivast möjligast samspel kan åstadkommas mellan dessa två organ så att våra resurser kan koncentreras på prioriterade områden.

Frågan om en allmän översyn av organisations- och samlarbetsformerna i det nordiska samarbetet kommer att diskuteras mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet i april 1982.

Från parlamentarikersidan har det framförts önskemål om att Nordiska rådet på ett tidigare stadium skall dras in i budgetprocessen för att därigenom ge det bättre möjligheter att påverka prioriteringarna. En arbetsgrupp arbetar redan med att undersöka de tekniska möjligheterna för en ökad medverkan i budgetproceduren för nordiska rådets organ.

Under året har en översyn av det organisatoriska förhållandet mellan de två nordiska ministerrådssekretariaten slutförts av en av ministerrådet särskilt tillsatt grupp, den s.k. Nordiska organisationskommittén. Kommittén konstaterar att antalet frågor i det nordiska samarbetet som faller inom båda sekretariatens ansvarsområden successivt ökar. Det gäller frågor som t.ex. radio- och TV-samarbete, forskning, datateknik, yrkes- och vidareutbildning, ungdomsarbetslöshet m.m.

Kommittén förutser att övergångstiden vid en sekretariatssammanslagning kan bli komplicerad. Kommittén anser därför att en sådan knappast är befogad om det nordiska samarbetet kommer att bibehållas på mer eller mindre oförändrad ambitionsnivå under 1980-talet. I detta fall föreslår kommittén en serie åtgärder för att de två sekretariaten i större utsträckning skall göras till en gemensam sekretariatsresurs för ministerrådet i alla sammansättningar. Om de nordiska ländernas regeringar däremot avser att vidareutveckla det nordiska samarbetet under 1980-talet, anser kommittén att starka skäl talar för en sammanslagning av de två sekretariaten.

Utredningen diskuterades den 24 mars 1982 vid ett möte mellan kultur- och samlarbetsministrarna. Enighet uppnåddes om att inte nu föreslå en sammanslagning av de två ministerrådssekretariaten utan att i stället förorda att åtgärder vidtas för ett effektivare samarbete mellan de två sekretariaten.

De nordiska parlamentarikernas aktiva deltagande i det nordiska samarbetet är av stor vikt. Genom förslag och rekommendationer till regeringarna och ministerrådet utövar de ett aktivt inflytande på samarbetet och dess inriktning. Genom deras engagemang i detta arbete har det nordiska samarbetet en fast förankring i alla de nationella parlamenten. Den årliga sessionen, gemensamma regelbundet återkommande möten mellan utskot-

ten och ministerrådet och värdefulla informella kontakter erbjuder regeringsrepresentanter och parlamentariker nyttiga tillfällen till samråd.

Jag är emellertid övertygad om att det nordiska samarbetet skulle kunna förankras bättre i de nordiska länderna genom en livligare debatt om nordiska frågor i de nationella parlamenten. Jag tror att vi i Norden ofta tar resultaten av det nordiska samarbetet som självklarheter.

Kontakten med arbetsmarknadens parter och representanter för näringslivet är också betydelsefull i det nordiska samarbetet. Diskussionerna mellan de ansvariga ministrarna och parterna har hittills framförallt gällt områdena arbetsmarknad, industripolitik, arbetsmiljö och socialpolitik. Enligt min mening skulle denna kontakt kunna förbättras. Härigenom skulle de erfarenheter och den stimulans som dessa kan skänka det nordiska samarbetet bättre kunna utnyttjas. Detta kan exempelvis ske genom att skapa en rådgivande kommitté efter förebild från andra internationella organ som t.ex. EFTA.

Betydelsefulla för det nordiska samarbetet är likaledes de nordiska kontakterna genom folkrörelserna och Föreningen Nordens verksamhet som väsentligt har bidragit till att stärka medborgarnas känsla av nordisk samhörighet. Jag anser det viktigt att våra folk hålls underrättade om det nordiska samarbetets syften och praktiska resultat genom en effektiv information. Det är en angelägen gemensam uppgift för ministerråd och parlamentariker.

Jag övergår nu till att behandla budgeten för år 1983.

Omfattningen av ministerrådets allmänna budget har vuxit från 6 milj. norska kronor år 1974 till 130,3 milj. norska kronor år 1982. Budgeten som har fastställts för år 1983 uppgår till 150,2 milj. norska kronor vilket innebär en total ökning med ca 15,3 % jämfört med budgeten för år 1982. Den reella ökningen utgör 10,2 %.

Den svenska regeringen ser den nordiska budgeten som ett betydelsefullt instrument för att i gemenskap utföra för de nordiska länderna angelägna uppgifter. Nordiskt samarbete består i hög grad i att samordna nationella aktiviteter som alla nordiska länder har glädje av. Den nordiska budgeten skall ses som ett sätt att effektivare utnyttja de samlade nationella resurserna genom arbetsfördelning och gemensamt ekonomiskt ansvar för uppgifter som ligger i de nordiska ländernas intresse.

Det nordiska samarbetet kostar idag de nordiska länderna mindre än en promille av de sammanlagda statsutgifterna. Jag anser dock inte att den nordiska budgeten därför nödvändigtvis måste öka kraftigt. De egentliga resurserna för det nordiska samarbetet är ju mångdubbelt större eftersom många projekt finansieras även med nationella anslag. Jag vill snarare se de gemensamma nordiska medlen som ett sätt att initiera och hålla samman nordiska samarbetsprojekt. Den huvudsakliga finansieringen bör ske genom att nationella myndigheter tillskjuter egna medel. Villigheten att anslå nationella medel blir då ett slags test på att den nordiska prioritering-

en överensstämmer med de nationella prioriteringarna och att projekten verkligen blir relaterade till de faktiska behoven. För svensk del kan detta också ske genom att avräkning i vissa fall sker på nationella anslag.

Nya samarbetsområden har fortlöpande tillkommit de senaste åren. Det har visat sig svårt att rymma dessa inom oförändrade budgetramar, då det samtidigt gällt att vidmakthålla det redan väletablerade samarbetet på en meningsfull nivå. Statsministrarna uttalade vid mötet i Helsingfors den 8 december 1981 att i den mån de nordiska länderna enas om nya samarbetsområden av mer betydande omfattning, måste finansieringen härav i allt väsentligt ske genom tillskott till den nordiska budgeten. Denna uppfattning kommer till uttryck i budgeten för år 1983.

Ministerrådet har den 24 mars 1982 efter överläggningar med Nordiska rådets budgetkommitté enats om en budget för år 1983 på 150,2 milj. norska kronor vilket är en ökning i förhållande till år 1982 med ca 19,9 milj. norska kronor. Av utgifterna avses en del täckas genom ministerrådets inkomster under år 1983 av räntor och avgifter som de anställda vid ministerrådssekretariatet har att erlagga i stället för norsk inkomstskatt. Kostnaderna för nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg förskottas av ministerrådet och fördelas året efter på medlemsländerna i förhållande till andelen utnyttjade elevplatser. Sammanlagt beräknas ministerrådets intäkter till 11,1 milj. norska kronor. Återstoden 139,1 milj. norska kronor avses bli täckt genom bidrag från de nordiska länderna.

Av utgifterna utgör 23,3 milj. norska kr. medel för administration och andra utgifter, 75,7 milj. norska kronor medel för institutioner och 51,2 milj. norska kronor medel för projekt.

Anslagen för *administration* och andra utgifter har i budgeten upptagits till ca 23,3 milj. norska kronor mot 21,1 milj. norska kronor för år 1982. För det nordiska tjänstemannautbytet som fortsätter att utvecklas (prop. 1981/82:100 bil. 3 s. 17) har avsatts 770 000 norska kronor.

De medel som upptagits för administration och andra utgifter avser främst kostnaderna för ministerrådssekretariatet i Oslo. Dessa kostnader beräknas öka från 15,9 milj. norska kronor till 17,9 milj. norska kronor. Ökningen beror främst på beräknade löneökningar för personalen och andra kostnadshöjningar. Dessutom avses personalen utökas med två sekreterare. Sekretariatets personal uppgår därmed till sammanlagt 45 personer.

Ett arbete bedrivs med syfte att harmonisera de skilda ekonomiska förvaltningsreglementen som gäller vid sekretariaten. Överläggningar i detta ärende pågår med de nordiska statliga revisionsorganen.

Institutionsbudgeten ökar från 66 milj. norska kronor till 75,7 milj. norska kronor år 1982. Innan ministerrådets budget skapades, finansierades de flesta gemensamma nordiska institutioner direkt genom nationella bidrag i olika former. Genom att föra in dessa institutioner på den allmänna budgeten skapas en större överskådlighet och bättre redovisning av det

nordiska samarbetet. Det ger också bättre förutsättningar för en prioritering och samordning av de olika samarbetsområdena samt bidrar till rationalisering. En sådan överföring är i överensstämmelse med önskemål från Nordiska rådet. Motsvarande åtgärder har redan genomförts inom kulturområdet.

I september 1981 fattade samarbetsministrarna beslut om en serie åtgärder för ett ökat nordiskt samarbete på exportfrämjandets område. Ett led i detta samarbete avser upprättandet av en gemensam nordisk projektexportfond. Fonden skall ge stöd till förutsättnings- och lönsamhetsstudier av investeringsprojekt i u-länder och statshandelsländer som är av nordiskt intresse. Fonden skall dessutom kunna bidra till kostnaderna för genomförandet av seminarier och konferenser, grundläggande marknadsundersökningar samt till identifiering av nordiska kompetensområden genom analyser av industrisektorer och konsulttjänster i Norden.

Med hänsyn till att igångsättandet av projektexportfondens verksamhet kommer att ske i mitten av år 1982 beräknas en del av 1982 års beviljning överföras till 1983.

En ny institution på arbetsmiljöområdet kommer efter beslut av samarbetsministrarna att upprättas under innevarande år. Medel härför överfördes under år 1981 från projektbudgeten till institutionsbudgeten i avvaktan på beslut om institutionens upprättande. Institutionens uppgift är att arrangera vidareutbildning för specialister inom arbetsmedicin, yrkeshygien och företagshälsövård.

Antalet institutioner på ministerrådets allmänna budget uppgår därmed till femton om projektexportfonden inräknas.

Nordiska fonden för teknologi och industriell utveckling (Nordisk industrifond) har till uppgift att stödja ett mera effektivt utnyttjande av nordiska resurser för teknologi och industriell utveckling genom att främja ett ökat nordiskt samarbete samt genom att stödja finansieringen av både projekt av intresse för två eller flera nordiska länder och internationella projekt av gemensamt nordiskt intresse. Fonden inriktar sin verksamhet på att stödja dels tekniska utvecklingsprojekt som genomförs i samarbete mellan nordiska industriföretag, dels bransch- eller teknikinriktade projekt som avser att lösa problem av central betydelse för vissa industrisektorer. Utöver den industriellt inriktade verksamheten ansvarar fonden för forsknings- och utvecklingssamarbete inom de sektorer på energiområdet där nordisk samverkan ej tillvaratas av andra organ.

En fortsatt tillgång till och utveckling av avancerad teknologi är ett livsvillkor för högutvecklade industriländer som de nordiska. Det är därför tillfredsställande att kunna konstatera att intresset för nordiskt samarbete rörande forskning och utveckling har ökat betydligt under de senaste åren. Det är även angeläget att fonden själv kan ta initiativ till projektsamarbete inom områden där speciella förutsättningar för nordiskt samarbete anses föreligga. Exempel härpå är elektronikområdet. Fonden tillförs betydande

medel. Anslaget höjs från 20 milj. svenska kronor år 1982 till 30 milj. svenska kronor år 1983. Av dessa 10 milj. svenska kronor utgörs ca 2 milj. svenska kronor av löne- och prisomräkning.

Anspråken på Nordiska statistiska sekretariatets tjänster har kraftigt ökat. Sekretariatet får därför en ordentlig uppräknig av budgeten. Likaledes får Nordiska nämnden för handikappfrågor en resursförstärkning. Nämnden tillförs ytterligare en handläggartjänst. Bland övriga institutioner som får en ökad medelstillelning kan nämnas Nordtest, Nord Refo, Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter samt Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning.

För *projektbudgeten* har ministerrådet beslutat om 51,2 milj. norska kronor vilket är 8 milj. norska kronor högre än projektbudgeten för år 1982. Löne- och prisutvecklingen mellan år 1982 och 1983 har beräknats till ca 9%.

Medlen är avsedda för såväl fortsättning av pågående projekt som igångsättning av nya projekt under år 1983. Samtidigt med budgeten fastställer ministerrådet indikativa ramar för de olika områdena. Med utgångspunkt från dessa skall ämbetsmannakommittéerna utarbeta ansökningar för de konkreta projekten. För huvuddelen av dessa beviljar ministerrådet medel strax före budgetårets början.

Enligt beslut av ministerrådet kan ämbetsmannakommittéerna planera sin verksamhet för belopp motsvarande 90% av de fastställda ramarna. De återstående 10% av ramarna skall möjliggöra omprioriteringar mellan sektorerna. Ramen för konkreta åtgärder på regionalpolitikens område får dock disponeras till 100%.

Till grund för prioriteringen i budgeten ligger följande kriterier som kom till uttryck redan i ställföreträdarkommitténs första disponeringsförslag för projektbudgeten för år 1982.

Projekt som främjar samarbetet inom sektorer såsom industri, jordbruk, energiutvinning och åttioalets teknologi, även forskning inom dessa sektorer, och som kan stärka de nordiska ländernas produktivitet och konkurrenskraft, bör få hög prioritet.

Mot ovannämnda bakgrund får forskning kring och utredning av samhällsförhållanden med mer generellt formulerade målsättningar en mindre framträdande roll.

Ingen redan existerande samsarbetssektor skall få sina beviljningar minskade så kraftigt att det inte kontinuerligt kan upprätthållas ett meningsfullt samarbete.

I budgeten för år 1983 har särskilt betonats kriteriet om upprätthållande av en meningsfull samsarbetsnivå. Mot denna bakgrund har ökning beviljats främst sektorerna arbetsmarknad, jämställdhetsfrågor, energifrågor, regionalpolitiskt programarbete, gränsregionalt samarbete och jordbruksfrågor. Samrådet har tilldelats särskilt tillskott av medel för en samekonferens som kommer att äga rum under år 1983.

Arbetsmarknadsområdet har tilldelats ökade medel i syfte att möjliggöra en konkret uppföljning av den reviderade överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad. Överenskommelsen bygger på ökade insatser för full sysselsättning och att flyttningen mellan länderna skall kunna ske under ekonomiska och socialt acceptabla former.

På det energipolitiska området förväntas den intensifiering av samarbetet som energiministrarnas riktlinjer från år 1980 angav, få fullt genomslag under år 1983 främst i fråga om energiforskningssamarbetet.

Det regionalpolitiska samarbetet har hög prioritet och har tillförts ökade resurser. Kapitlet Regionalpolitik generellt har uppdelats i två delar, regionalpolitiskt programarbete och gränsregionalt samarbete.

Hög prioritet har även jordbruksfrågor. Denna sektor som befinner sig i en uppbyggnadsfas, har tillförts ökade medel.

En disponeringsreserv på 1,8 milj. norska kronor har avsatts i budgeten för år 1983. Reserven skall möjliggöra särskilda utredningsinsatser.

Totalt uppgår kostnaden för ministerrådets allmänna budget under år 1983 till 150,2 milj. norska kronor. Från detta belopp skall avdrag göras för ministerrådets beräknade inkomster under samma år vilka uppskattas till sammanlagt 11,1 milj. norska kronor. Återstoden, som skall täckas med nationella bidrag, uppgår sålunda till 139,1 milj. norska kronor.

Därutöver har Nordiska industrifonden fått bemyndigande av ministerrådet att utöver beviljade medel för år 1983 göra fleråriga åtaganden om högst 13,5 milj. svenska kronor för år 1984 och 9,4 milj. svenska kronor för år 1985.

Ländernas bidrag till ministerrådets budgetar betalas enligt en fördelningsnyckel grundad på förhållandet mellan ländernas bruttonationalprodukter. I december 1978 fastställde ministerrådet följande fördelning för åren 1980–82, nämligen Danmark 23,7%, Finland 16,0%, Island 0,9%, Norge 18% och Sverige 41,4%. Samarbetsministrarna beslöt den 24 mars 1982 att förlänga denna fördelningsnyckel till att gälla även för 1983 års budget. En fördelningsnyckel för nästkommande treårsperiod 1984–86 kommer under året att fastställas efter en teknisk utredning av olika beräkningsgrunder. Sveriges andel av de nationella bidragen utgör 57 587 000 norska kronor för år 1983 vilket motsvarar ungefär 55 870 000 svenska kronor.

Härtill kommer den svenska andelen av kostnaderna för Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg under år 1982 som har förskottats av ministerrådet. Andelen beräknas efter utnyttjade elevplatser och är ännu inte känd. Jag beräknar därför samma andel som den svenska andelen av ministerrådets budget, dvs 41,4% av kostnaden som är 8 295 000 norska kronor. Detta motsvarar ungefär 3 330 000 svenska kronor.

Den svenska andelen av budgeten för år 1983 föreslås således beräknad till 59 200 000 svenska kronor, dvs. en ökning med ca 14 700 000 svenska kronor i förhållande till år 1982.

Medlen bör anvisas i statsbudgeten för budgetåret 1982/83. Eftersom nordiska ministerrådets budget avser kalenderåret 1983, kan det svenska bidraget delvis komma att behöva betalas ut efter det svenska budgetårets utgång.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

dels till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1982/83 under elfte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 59 200 000 kronor,

dels bemyndiga regeringen att medge att stöd lämnas av *Nordiska fonden för teknologi och industriell utveckling*, vilket inräknat löpande beslut för Sveriges del innebär åtaganden om högst 13 500 000 kronor under år 1984 och högst 9 400 000 kronor under år 1985.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Sammanfattning av det nordiska samarbetet under år 1981 inom ministerrådets verksamhetsområde

I det följande lämnas en sammanfattning av den berättelse rörande det nordiska samarbetet som nordiska ministerrådet i december 1981 överlämnade till Nordiska rådet.

1 Arbetsmarknad

Arbetslösheten ökade i Norden under år 1981. I synnerhet ungdomsarbetslösheten inger fortsatt oro. Under början av 1980-talet förväntas stora omställningar på arbetsmarknaden. Detta kommer enligt det s.k. kärnprojektets analyser att kräva att sysselsättningspolitiska synpunkter beaktas in i all offentlig planering samt att arbetsmarknadens parter ges tillfälle att medverka i planeringsprocessen.

Ett omfattande utredningsarbete om kapitalets och arbetskraftens rörlighet har utförts. En analys av detta material pågår i syfte att konkretisera olika handlingsalternativ.

Nordiska arbetsmarknadsutskottet (NAUT) har följt upp samarbetsprogrammet från år 1979. En rad utredningsprojekt och andra nordiska gemensamma åtgärder har genomförts med tonvikt på arbetsmarknadens funktionssätt, arbetsmarknadsförmedlingarnas instrument och metodik samt åtgärder för särskilt utsatta grupper på arbetsmarknaden. Speciell uppmärksamhet har ägnats åt ungdomsarbetslösheten. En rapport om "Ungdomsgarantin" i Norden har lagts fram. Kontakten med arbetsmarknadens parter har utvidgats.

Ett ministerrådsförslag om en revision av 1954 års överenskommelse om en gemensam nordisk arbetsmarknad kommer att föreläggas Nordiska rådet vid dess 30:e session. Ett ministerrådsförslag om överenskommelse om samarbete mellan myndigheter och institutioner inom den yrkesinriktade rehabiliteringen och arbetsmarknadsutbildningen kommer likaledes att föreläggas Nordiska rådet vid samma session.

2 Arbetsmiljö

Nordiska ministerrådet (arbetsmiljöministrarna) antog i juli 1981 ett reviderat samarbetsprogram på arbetsmiljöområdet. Revideringen har skett i samråd med arbetsmarknadens parter. Nya avsnitt om arbetstid, arbetets anpassning och ny teknologi har medtagits.

Forskningen inom området arbetsmedicin och yrkeshygien har utgjort

det största samarbetsområdet. Dokumentation av yrkeshygieniska gränsvärden, samarbete mellan de yrkeshygieniska enheterna, vidareutbildning av specialister inom yrkeshygien och företagshälsovård samt forskning angående arbetsförhållandenas betydelse för fosterskador har utgjort centrala projekt på området.

Samarbetet mellan myndigheterna har gällt främst dokumentation av arbetarskyddsföreskrifter, koordinering av föreskriftsarbetet, samordning av produktkontroll samt granskning av tryckkärlsstål.

Från och med början av år 1982 drivs verksamheten gällande vidareutbildning av specialister inom yrkeshygien och företagshälsovård som institution. Man planerar att en central för förmedling av arbetsmiljöforskning skall upprättas för en försöksperiod på två år från och med år 1983.

3 Bistånd till utvecklingsländerna

I mars 1981 träffade de nordiska länderna ett nytt avtal om det nordiska biståndssamarbetet, den s.k. reviderade Oslo-konventionen. Förverkligandet av den nya organisationsstrukturen, som är fastlagd i konventionen, pågår. I fråga om de samnordiska projekten i Afrika har samarbetet i hög grad koncentrerats på konsolidering och evaluering av de nuvarande insatserna. I slutet av år 1981 sattes ett nytt samnordiskt projekt "Stöd till Transportkommissionen för Södra Afrika" igång. Projektet syftar till att utveckla transport- och kommunikationssektorerna i en rad länder i södra Afrika.

4 Byggsektorn

Huvudvikten i det nordiska byggsamarbetet har hittills legat i harmonisering av byggbestämmelser, -normer och -standarder. Detta arbete har ofta nära anknytning till motsvarande internationell harmoniseringsverksamhet, som t.ex. inom ECE, där Nordens insats har varit av tämligen stor betydelse. Högt prioriterat är också energisamarbetet, där energiministernas nya samarbetsprogram kommer att påverka även samarbetet inom byggområdet. Ett område som blir allt viktigare är rehabiliteringen av befintlig bebyggelse. Nordiskt samarbete på detta fält pågår för närvarande både bygghmyndigheter och byggforskare emellan. Bostadspolitiskt samarbete har förekommit länge i Norden. Numera pågår också ett par samnordiska projekt på detta område. Projekt som syftar till nordiska avtal om ömsesidigt accepterande av tillverkningskontroll och provningsresultat i ett annat nordiskt land är ett viktigt led på vägen mot integrerad nordisk byggmarknad.

Av nya projekt som har påbörjats under år 1981 kan nämnas bl.a. projekt

beträffande installationsvattenskador. Sådana skador har nämligen ökat oroväckande och man har beräknat att försäkringsersättningarna för dessa f.n. överstiger de årliga brandskadeersättningarna för bostäder.

Inom energiområdet pågår flera projekt. Nordiska kommittén för byggbestämmelser, energiutskottet, bedriver sitt arbete på fem delområden. Prioriterade områden är regler för godkännande av energiekonomiska installationer och byggnaders täthet.

Inom projektet avseende godkännande, kontroll och provning har ett förslag till ramavtal färdigställts och föreligger för ett slutligt godkännande.

En utredning avseende samarbete inom byggexport har slutförts under år 1981.

Ämbetsmannakommittén för samarbete inom byggsektorn har fått i uppdrag av de nordiska bostadsministrarna att utarbeta ett förslag till nytt handlingsprogram för byggsektorn. I det nya programmet skall bostads- och bebyggelsepolitiska frågor prioriteras. Likaså skall internationellt samarbete inom byggsektorn ges en mer framträdande roll.

5 Finans- och valutapolitiska frågor

Det nordiska samarbetet inom finans- och valutapolitiken är av rådgivande och informerande karaktär. Samarbetets ramar utgörs av möten mellan de nordiska ländernas finans- och ekonomiministrar och mellan tjänstemän i departementen samt av ämbetsmannakommittén för valutafrågor och finansiella frågor. Därtill kommer möten mellan de nordiska centralbankerna.

Inom ramen för detta samarbete diskuteras den internationella ekonomiska situationen och dess konsekvenser för de nordiska ekonomierna. Man följer också den ekonomiska utvecklingen inom vart och ett av de nordiska länderna.

Den internationella ekonomiska situationen kännetecknades år 1981 av fortsatt låg tillväxt, hög arbetslöshet och hög inflationstakt. Situationen i de nordiska länderna präglades av svag tillväxt och en inflationstakt lite över OECD-genomsnittet. Arbetslösheten varierade mellan de enskilda länderna. Samtliga nordiska länder med undantag för Norge har underskott i utrikesekonomin.

Norden har gemensam exekutivdirektör i Internationella valutafonden resp. i Världsbanken. Norden tar sålunda gemensamt ställning till de frågor som diskuteras. De nordiska länderna har i olika internationella fora talat för en annan balans mellan finanspolitik och penningpolitik än den som nu bedrivs i vissa tunga industriländer. En sådan ändring skulle inverka gynnsamt på tillväxttakten.

Under år 1980 påbörjades verksamheten inom det Nordiska ekonomiska forskningsrådet. Rådet skall bl.a. ge stöd till analyser och utredningar om

det ömsesidiga ekonomiska beroendet mellan de nordiska länderna och har initialt valt att satsa på studier om stabiliseringspolitik i Norden. Under år 1981 förfogade rådet över 1 milj. norska kronor på ministerrådets allmänna budget. Forskningsrådet avger årligen en rapport om sin verksamhet.

6 Handelspolitiska frågor

Den allmänna avmattningen av den internationella konjunkturen samt nedgången i världshandeln har även återspeglat sig i handeln mellan de nordiska länderna. De nordiska ländernas import från Norden växte bara med 13,4% från år 1980 dvs. i stort sett motsvarande ökningen av den allmänna prisnivån. Samtidigt visade de nordiska ländernas totala import en något mera expansiv utveckling och ökade med 18,3%. Motsvarande siffror för exporten var 13,5% respektive 20,0%. De nordiska ländernas import från Norden utgjorde under år 1980 20,3% av den samlade importen medan motsvarande andel för exporten utgjorde 21,7%. Siffrorna för handelns utveckling under första halvåret 1981 visar att den negativa trenden fortsätter.

De möten mellan de chefstjänstemän i de nordiska ländernas ministerier, som har ansvaret för utrikeshandelspolitiska frågor (handelschefsmöten), mötena i Ämbetsmannakommittén för handelspolitiska frågor och vid andra kontakter samråder de nordiska länderna beträffande utvecklingen på det handelspolitiska området. Samarbetet mellan EFTA- och EG-länderna på det handelspolitiska området har fortsatt. De nordiska länderna håller en nära kontakt på en rad centrala handelspolitiska områden, vilka under årens lopp har aktualiserats i olika internationella organisationer.

De nordiska länderna har enats om att sträva efter lättnader i internationell handel genom ett förbättrat samarbete med EG ifråga om gemensamma standarder och ömsesidigt erkännande av provningsresultat. På det nordiska planet sker samarbetet på detta område framför allt inom ramen för NORDTEST som bildades år 1973 som ett gemensamt nordiskt organ med uppgifter att främja utvecklingen inom provnings- och kontrollområdet.

I förbindelse med det internationella arbetet för förenkling av handelsdokument- och procedurer, har de nordiska länderna tagit upp speciella sidor vid detta arbete i gemensamma nordiska projekt. Det nordiska projektarbetet som koordineras genom ett gemensamt utskott (NORDIPRO), har under år 1981 givit mycket goda resultat.

De nordiska länderna samarbetar också på exportfrämjandets område. Detta sker i form av möten, som berör å ena sidan de nordiska handelsutskända i utlandet och å andra sidan nationella exportfrämjande organisationer. Huvudavsikten med dessa möten är att utbyta erfarenheter, orientera

varandra om nya förbättringar samt bygga ut det konkreta samarbetet om speciella uppgifter av gemensamt intresse.

Nordiska ministerrådet har i sitt möte den 15 september 1981 fattat ett beslut rörande nordiskt samarbete om projektexport. Samarbetet kommer att omfatta en rad åtgärder på informationsområdet samt försök att harmonisera villkor för exportkrediter och garantier för dessa i de olika nordiska länderna. Vidare kommer en nordisk projektexportfond samt ett system med nordiska projektinvesteringsslån fr.o.m. den 1 juli 1982 att upprättas.

7 Industri- och energifrågor

Det nordiska samarbetet i industripolitiska och energipolitiska frågor är aktivt. På det industripolitiska området förbereds en arbetsplan. Planen är ett uttryck för ministerrådets vilja att skapa en större planmässighet i arbetet och att inrikta detta på sådana industripolitiska frågor där förutsättningar finns att utveckla samarbetet. Två sådana områden är industriell FoU och främjande av samarbetet på företagsnivå. Två frågor som också ansetts böra ingå i planen, närmast i syfte att undersöka och utveckla möjliga och lämpliga samsarbetsformer, rör samarbete på de bransch-, respektive småföretagspolitiska områdena.

På FoU-området är Nordisk industrifond ett viktigt samsarbetsinstrument. Från industripolitisk samsarbetsynpunkt vore det önskvärt att fondens ställning stärktes.

Företagssamarbete kan vara ett led i strukturomvandlingen i industrin och bidra till att stärka företagets konkurrenskraft på världsmarknaden. Från industripolitisk synpunkt är det därför av intresse att samsarbetsmöjligheterna också inom Norden tas tillvara. I detta syfte kan bl.a. de legala förutsättningarna för nordiskt industrisamarbete behöva ses över.

På det industri- och energipolitiska området finns två viktiga samsarbetsuppgifter som kan komma att få en stor betydelse regionalt på Nordkalotten, men även nationellt främst för Finland, Norge och Sverige. Den geologiska kartläggningen av Nordkalotten som sker i samsarbete mellan dessa tre länder har sålunda redan givit intressanta resultat som kan komma att leda till en intensivare malmprospektering i denna region. Möjligheter och former för nordiskt samsarbete på Nordkalotten kring en eventuell framtida olje- och gasverksamhet i Nord-Norge har utretts. Lovande fynd av gas utanför Nord-Norge har redan gjorts. Samsarbete om projektering av en gasledning från nordnorska kusten genom Sverige har också nyligen inletts mellan de statliga norska och svenska energiproducenterna.

På det energipolitiska området har en intensivisering av samsarbetet skett enligt de riktlinjer som fastställdes år 1980.

Ett ökat informationsutbyte och projektsamarbete har sålunda redan kommit igång eller planeras ifråga om energihushållning, systemanalysarbete på energiområdet i Norden och forskning om/samt introduktion av nya och förnybara energikällor och alternativa drivmedel. Möjligheter och former för samarbete på olje-, gas- och kolområdena kommer att vara viktiga frågor vid energiministrarnas möten de närmaste åren.

8 Jord- och skogsbruk

Det huvudsakliga samarbetet inom jord- och skogsbruksfrågor äger rum på forskningens område. Dock kan man konstatera att samarbetet har utvecklats sig raskt och att detta medför en konstant vidgning av samarbetsfältet.

Jord- och skogsbrukspolitiskt informationsutbyte sker närmast i det Nordiska kontaktorganet för jordbruksfrågor, där såväl regeringsmyndigheterna som jordbruksorganisationerna är representerade. Kontaktorganets huvuduppgifter är att följa utvecklingen av jordbrukets produktions- och exportförhållanden samt avsättning av och priser på jordbruksprodukter i Norden.

I frågor rörande samnordiska jordbruksforskningsprojekt har Nordiska ämbetsmannakommittén för jord- och skogsbruksfrågor (NÄJS) ett utvecklat samarbete med Nordiska kontaktorganet för jordbruksforskning (NKJ), som är ett samarbetsorgan för nationella jordbruksvetenskapliga forskningsråd. Flera långtgående förslag till samarbetsprojekt har blivit färdiga. NÄJS har beslutat att på ett av dessa delområden – nämligen vid forskning rörande biologisk bekämpning av växtpatogener – skall en större satsning göras under år 1982.

Samarbetet på skogsforskningens område leds av en nordisk institution, Samarbetsnämnden för Nordisk skogsforskning (SNS). Den upprättades år 1972 och infördes år 1978 på ministerrådets budget. År 1982 kommer Nordiska Skogsarbetsstudiernas Råd (NSR), som hittills också varit en självständig institution på ministerrådets budget, att inordnas under SNS. SNS har till uppgift att förmedla och understödja gemensam nordisk forskning inom skogsbruket samt att underlätta samverkan inom den skogliga forskarutbildningen.

Under år 1981 har inga nya projekt startats utan SNS och NSR har tilldelats projektmedel till pågående samarbetsprojekt. Härutöver har visst stöd getts till Nordiska Samarbetsgruppen för Högre Skogsutbildning.

Nordiskt genbanksarbete på jordbruksområdet omfattar i dagens läge en nordisk institution – Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter – samt tre planeringsprojekt (fisk, husdjur, mikrober). Under år 1981 har verksamheten varit koncentrerad till fröburna jordbruks- och trädgårdsväxter.

Ministerrådet har bl.a. finansierat utredningsarbeten rörande nya former för genbankssamarbete. Två långtgående planeringsprojekt, ett rörande genbanken för mikrober och ett annat för husdjur har blivit färdiga. De båda förslagen utvärderas nu vid nationella departement samt vetenskapliga samarbetsorgan.

Växtförädlingsarbetet leds av en nordisk arbetsgrupp i överensstämmelse med ett samarbetsprogram som behandlats av ämbetsmannakommittén på hösten 1980.

Under år 1981 har ministerrådet finansierat åtta projekt på området. Det mest omfattande av dessa projekt rör sig om "Förädling av gräsmarksväxter för Nordens nordliga områden". Av stor betydelse är också forskningsprojektet om "Resistens mot växtsjukdomar".

9 Jämställdhet

Ett reviderat samarbetsprogram på jämställdhetsområdet föreläggs som ett ministerrådsförslag till Nordiska rådet vid dess session 1982. Förslaget anger följande huvudområden för samarbetet: arbetsliv, social- och familjepolitik, utbildning, bostads- och samhällsplanering samt deltagande i det politiska livet i övrigt.

Bland projekt under år 1981 märks särskilt kartläggning av den könsuppdelade arbetsmarknaden och dess orsaksbakgrund, datateknologins effekter för kvinnors sysselsättning, daghemmens mål och innehåll, bostads- och samhällsplanering på kvinnors villkor, kvinnors deltagande i samhällets styrande organ samt massmedia och jämställdhet.

Ett kontaktmöte med representanter för nationella kvinnoorganisationer, arbetsmarknadens parter och Nordiska rådet avhölls i början av året. Vidare ägde en konferens rum om uppföljningen av FN:s kvinnokonferens från år 1980 med representanter för de offentliga jämställdhetsorganen i Norden.

10 Konsumentfrågor

Under året har jämförande varuundersökningar gjorts beträffande kylar, frysar och torktumlare. Provningsresultaten har använts dels som underlag för konsumentinformation, dels för att ta fram metoder för mätning av energiförbrukning m.m.

På produktsäkerhetsområdet har dels gjorts övergripande utredningar, bl.a. om brand i hem- och fritidsmiljön, dels produktinriktade undersökningar av t.ex. beklädnadstextilier och cyklar.

På produktinformationsområdet har ett informationssystem med funktionskrav för tvättmaskiner tagits fram. En utvärdering av det nordiska

mattklassificeringssystemet (NCC) har påbörjats och möbelmärkningen i de nordiska länderna har kartlagts. Slutligen har en rapport om energisparande för elektriska hushållsapparater remissbehandlats.

På utbildningsområdet har verksamheten koncentrerats till ett projekt om konsumentundervisning i lärarutbildningen. Vidare har en kartläggning av konsumentfrågorna i journalistutbildningen gjorts och kriterier för bedömning av kommersiellt material som använts i skolorna har tagits fram.

En utvärdering av konsumentprogram i radio och TV har gjorts och experimentella program har producerats i samarbete med radio/TV-bolagen i de nordiska länderna.

Bland konsumenträttsliga frågor som behandlats under året märks främst marknadsföring till barn och unga samt användande av tester resp. garantier i företagens marknadsföring.

Ett omfattande projekt om användningen av konsumentkredit i Norden har i stort sett avslutats. Vidare har ett seminarium om hushållsekonomiska frågor samt en utvärdering av samhällsåtgärder för tryggnad av konsumenternas tillgång till kommersiell service i glesbygdsområden genomförts.

11 Kultur

Kulturavtalets och kultursamarbetets huvudområden är utbildning, forskning och allmänkulturell verksamhet. På utbildningsområdet har samarbetet vad gäller den obligatoriska skolan med åren alltmer kommit att koncentrera sig kring pedagogiskt forsknings- och utvecklingsarbete, kring frågor som t.ex. rör organisation och arbetsmiljö, kring yrkespedagogik, förhållandet skola-arbetsliv och kring integration av specialundervisningens elever. Under år 1981 har ministerrådet (kultur/utbildningsministrarna) antagit ett handlingsprogram för ökad språkförståelse i Norden som direkt pekar på åtgärder främst inom utbildningens område som tar sikte på att förbättra grannspråkförståelsen.

Ministerrådet har också slutit ett avtal om gemensam nordisk arbetsmarknad för allmänlärare (klasslärare) som gör det möjligt för lärarutbildade personer från ett nordiskt land att få anställning som allmänlärare i ett annat.

På forskningsområdet har en stor del av intresset koncentrerat sig kring den utredning om ökat nordiskt forskningssamarbete som kultursekretariatet utfört i samarbete med ministerrådets sekretariat i Oslo. På basis av utredningen presenteras ett ministerrådsförslag till 30:e sessionen rörande ett ökat nordiskt forskningspolitiskt samarbete. Bland annat föreslås ett Nordiskt forskningspolitiskt råd bli upprättat.

Det existerar redan ett nordiskt forskningssamarbete som finansieras via den nordiska kulturbudgeten. Ett relativt omfattande forskningssamarbete

finansieras även genom den allmänna budgeten. Ca en tredjedel av kulturbudgeten går till en rad gemensamma forskningsinstitutioner. Ministerrådet lägger också vikt vid att kunna stödja forskarnas frivilliga samarbete, i gemensamma projekt och utbyte av information och resultat.

På det allmänkulturella området har ministerrådet under året fattat beslut om att på försök starta en nordisk kursverksamhet på biblioteksområdet och att inleda en försöksverksamhet för att främja distribution av nordisk film. Försöksverksamheten på teaterområdet och stödet till översättning av grannlandslitteratur har efter evaluering upptagits som permanenta poster på den nordiska kulturbudgeten. Grundstenen har lagts till ett Nordens hus på Färöarna. En utredning om samiskt kulturliv har framlagts för ministerrådet liksom en utredning om möjligheterna att upprätta ett nordiskt institut på Åland. Projektverksamheten inom området Barn och kultur har fortsatt.

Arbetet med den gemensamma nordiska kulturmanifestationen "Scandinavia Today" i Förenta Staterna med början hösten 1982 har fortsatt enligt den ursprungliga planeringen. Projektet omfattar sex nordiska vandringsutställningar som kommer att ges bred presentation i olika delar av Förenta Staterna.

Som ett resultat av det utvärderingsarbete som de senaste åren gjorts av kultursamarbetet presenterar kultur-/utbildningsministrarna i ett ministerrådsförslag till Nordiska rådet riktlinjer för nordiskt kultursamarbete under 1980-talet. Förslaget är inte ett handlingsprogram i traditionell mening. Ministerrådet har försökt att utvärdera vilka faktorer som främst har präglat utvecklingen sedan det nordiska kulturavtalet tillkom år 1972 och vilka som kan komma att bli centrala under det kommande decenniet. Avsikten är att förslaget tillsammans med Nordiska rådets synpunkter och debatten i övrigt skall kunna tjäna som utgångspunkt för det fortsatta kultursamarbetet.

Ministerrådet har fattat beslut om att lägga fram ett förslag till Nordiska rådet vid dess 30:e session om ökat nordiskt radio- och TV-samarbete. Ministerrådet har i denna fråga en sammansättning som omfattar kultur-, industri- och kommunikationsministrarna. Tanken på ett nordiskt radio- och TV-samarbete via satellit har sin utgångspunkt i kulturpolitiska överväganden och frågan har till övervägande del utretts av kultursekretariatet i Köpenhamn medan de nordiska teleförvaltningarna stått för tekniska och teknisk-ekonomiska delrapporter.

12 Lagstiftning

Under verksamhetsåret har samarbetet i lagstiftningsfrågor följt samma former som tidigare. Planläggningen och koordineringen av samarbetet har intensifierats. De beredningsorgan som berett betydelsefulla reformer har

haft fortlöpande kontakter med varandra. Den offentliga rätten har framträtt som ett nytt samarbetsområde. Närmast har detta gällt stadgandena och principerna på förvaltningsförfarandets område.

I det nordiska samarbetet har sådana projekt poängterats som är ägnade att utveckla Norden såsom hemmamarknad med ett identiskt rättsskydd. Under år 1981 har man vid samarbetet på lagstiftningens område fäst särskild vikt vid avtalsrättens – framför allt köplagarnas – förenhetligande, vilket skulle ha en omedelbar betydelse för fastställande av Nordens karaktär av hemmamarknad.

Lagstiftningssamarbetet på avtalsrättens, köprättens och konsumentskyddets områden tillhör kärnområdet i det nordiska lagstiftningssamarbetet. På avtals- och köprättens områden har man traditionellt strävat till möjligaste enhetlig lagstiftning. På konsumentskyddets område har man ofta valt olika lagtekniska lösningar, medan reglerna i sak ger konsumenterna samma skydd i de olika länderna.

Nordiska rådet har vid sin session tillmätt det stor betydelse att man som ett led i arbetet med projektet Norden som hemmamarknad strävar till att harmonisera de regler om avtal, köp och konsumentskydd som berör konsumenterna dagligen. Ministerrådet har för avsikt att vidmakthålla samarbetet och att i mån av möjlighet eftersträva ännu större rättslikhet på dessa områden.

13 Miljövård

Miljövårdssamarbetet omfattar förvaltning och vård av den yttre miljön. Under år 1981 omfattade verksamheten bl.a. följande delområden: forskning, vatten- och havsförorening, luftförorening, avfall och återanvändning, naturvård och friluftsliv. Vidare igångsattes under år 1981 ett omfattande arbete med att belysa miljöeffekterna vid energiproduktion. Handlingsprogrammet på miljövårdsområdet täcker åren 1978–1982. Programmet kommer därför att revideras under år 1982 och ett förslag härom att föreläggas Nordiska rådet vid sessionen år 1983.

Under det gångna året har ministerrådet utvärderat den nordiska miljövårdskonventionen. Resultatet av utvärderingen blev att man fortsatt skall följa utvecklingen av genomförandet av konventionen noga men att det inte för närvarande förelåg ett behov av en revision av konventionen.

14 Multinationella företag

En av ministerrådet tillsatt arbetsgrupp med uppgift att följa upp Nordiska rådets rekommendationer angående multinationella företag (rek. nr. 25/1974) framlade i slutet av år 1980 en rad förslag till åtgärder, bl.a. upprät-

tande av ett rådgivande utskott under ministerrådet (samarbetsministrarna) för att i nära kontakt med fackföreningsrörelsen och näringsliv koordinera det vidare nordiska samarbetet om frågor rörande multinationella företag. Efter diskussionerna under 1981 års session beslöt ministerrådet att tillsätta ett rådgivande utskott. I beslutet sägs bl.a. att "utskottet skall redovisa sina överväganden under hösten 1981 så att ministerrådet om möjligt kan lämna sina slutliga ställningstaganden i ärendet i meddelande till 1982 års session med Nordiska rådet". Efter det att utskottet rapporterat till ministerrådet i november 1981, beslöt ministerrådet att det fortsatta arbetet med multinationella företags roll i de nordiska ländernas ekonomi skall tillvaratas i ämbetsmannakommittén för industri- och energipolitik, samt att kommittén skall bedöma frågan om att dra in arbetsmarknadens parter i arbetet.

15 Regionalpolitik

Som ett led i arbetet med att utveckla och effektivisera det regionalpolitiska samarbetet har Nordiska ämbetsmannakommittén för regionalpolitik (NÄRP) under år 1981 företagit en grundlig genomgång och utvärdering av de skilda verksamhetsområdena, och i detta sammanhang utarbetat en omfattande rapport. Huvudvikten i rapporten har lagts vid fastställandet av riktlinjer och rambetingelser för det gränsregionala och gränskommunala samarbetet som varefter har fått en mycket dominerande plats i samarbetet. Rapporten behandlades av regionalministrarna i november och i möte med Nordiska rådets ekonomiska utskott i december 1981.

I handlingsprogrammet från år 1979 utpekas vissa regioner där det allmänt bedöms att vara av nordiskt intresse att genomföra gemensamma regionalpolitiska åtgärder. I dessa regioner har Nordiska investeringsbanken fått möjlighet att tillföra kapital genom s.k. regionallån via nationella kreditinstitutioner.

Ett viktigt element i det nordiska regionalpolitiska samarbetet är ömsesidig information om nya nationella åtgärders inverkan på den regionala utvecklingen i grannländerna. Det kan vara åtgärder av mer allmän karaktär, men också regionalpolitiskt motiverade åtgärder.

Basprojektet har under år 1981 fortsatt sitt arbete med sammanställning och analys av basdokumentation av de regionala förhållandena i Norden som bakgrund för utveckling av det regionalpolitiska samarbetet.

Under år 1981 har den glesbygdspolitiska arbetsgruppen som har utvidgats med representanter för Danmark och Island, utarbetat en rapport som bör ses som ett första steg i arbetet med att ge ökad information och erfarenhetsutbyte om glesbygdspolitiska frågor i Norden.

Nordiska institutet för regionalpolitisk forskning har under år 1981 arbetat vidare med projektet inom ramen för forskningssetappen 1980-83.

Bland projekten kan nämnas "Industrins utvecklingsvillkor i svagt utbyggda områden i de nordiska länderna" och "Regionala konsekvenser av strukturförändringar och teknisk utveckling".

Det gränsregionala och gränskommunala samarbetet intar en allt viktigare plats i det nordiska regionalpolitiska samarbetet. Under år 1981 finansierades 11 samarbetsområden helt eller delvis över ministerrådets budget. För genomförande av de konkreta projekt som initieras inom ramen för det gränsregionala och gränskommunala samarbetet kan nationella medel ansås.

16 Socialpolitik

Under år 1981 lade en arbetsgrupp tillsatt av Nordiska socialpolitiska kommittén fram ett förslag till reviderat samarbetsprogram.

Förutom en vidareutveckling av det tidigare programmets huvudpunkter innehåller förslaget följande huvudpunkter.

- Samverkan mot rusmedelsmissbruk
- Samarbete på socialvårdens område
- Barn-, ungdoms- och familjepolitiskt samarbete

Särskild vikt läggs vid en bättre användning av befintliga resurser genom olika typer av samnordiska aktiviteter och inomnordisk arbetsfördelning.

Samarbetet inom de olika delsektorerna bedrivs dels inom de fem permanenta institutionerna Nordiska hälsovårdshögskolan, Nordiska institutet för odontologisk materialprovning, Nordiska läkemedelsnämnden, Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning och Nordiska nämnden för handikappfrågor, dels i form av fristående projektverksamhet.

1981 års socialpolitiska ministermöte hölls i Svendborg i augusti. Temat för årets överläggningar var "Social- och hälsovården under ekonomiska lågtillväxtbetingelser".

I detta sammanhang uttalade social- och hälsovårdsministrarna även vikten av en fortsatt och effektivare kamp mot alkohol- och narkotikamissbruket, som orsakar den enskilde stort lidande och samhället avsevärda kostnader.

En ny nordisk konvention om social trygghet, som ersätter 1955 års konvention, undertecknades av Nordiska ministerrådet (social- och hälsovårdsministrarna) i mars 1981 och träder i kraft den 1 januari 1982. Den innebär att man genom samordning av nationella bestämmelser genomför lättnader för i första hand nordiska medborgare som flyttar eller byter uppehållsort inom de nordiska länderna. Dessa personer kommer härigenom att i största möjliga utsträckning skyddas mot den förlust av sociala rättigheter som ett byte av uppehållsort i vanliga fall innebär.

För att konventionen skall fungera på ett tillfredsställande sätt erfordras information såväl bland enskilda som hos de myndigheter och institutioner

som skall tillämpa den. Samråd och samarbete mellan de tillämpande myndigheterna – såväl inom varje enskilt land som mellan länderna – är likaså en grundläggande förutsättning för en tillfredsställande tillämpning. En särskild grupp med representanter för i första hand de s.k. förbindelseorganen i de nordiska länderna har därför tillkallats.

En överenskommelse mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om godkännande av vissa yrkesgrupper för verksamhet inom hälso- och sjukvården och veterinärväsendet undertecknades av Nordiska ministerrådet (social- och hälsovårdsministrarna) i augusti 1981.

Överenskommelsen innebär i korthet att nordiska medborgare som i någon av de fördragsslutande länderna har legitimation, auktorisation eller annat rättsligt godkännande att utöva ett yrke inom något av de 18 yrkesgrupper som omfattas av avtalet, har rätt att vinna samma godkännande i de övriga staterna. Därmed får dessa personalkategorier samma möjligheter till rörlighet på den nordiska arbetsmarknaden som andra yrkesgrupper redan åtnjuter. En särskild arbetsgrupp har tillsatts för att övervaka uppföljningen av denna överenskommelse. Uppföljningen av denna överenskommelse och överenskommelsen om gemensam nordisk arbetsmarknad kommer att samordnas på ett effektivt sätt.

Under året har en särskild projektgrupp arbetat med att bl.a. kartlägga pågående och planerad vidare- och efterutbildning i länderna för olika kategorier av social- och medicinalpersonal.

Gruppens förslag presenteras i en rapport som överlämnats till socialpolitiska kommittén i september 1981. Förslaget remissbehandlas för närvarande.

Njurtransplantationsprojektet Scandiatransplant, vilket leds av en nordisk exportkommitté för transplantationssamarbete, har fortgått planenligt.

Vissa ändringar i administrationen av finansieringen beträffande utbytet av njurar infördes år 1981 då sjukvårdshuvudmännen tog över denna uppgift. Ministerrådet kommer dock även under år 1982 att finansiera vissa nordiska samarbetsuppgifter på detta område, exempelvis seminarier, personalutbyte m.m.

På ministerrådets uppdrag inledde nämnden under hösten 1979 arbetet med att utveckla ett gemensamt nordiskt system för klassificering och ADB-baserad registrering av handikaphjälpmedel.

Projektet har drivits i enlighet med uppgjorda planer under hela 1981. En provdrift av systemet inleddes under september månad.

I maj 1981 hölls ett nordiskt symposium om förtidspensionering av personer med rusmedelsproblem. Vid symposiet granskades den juridiska regleringen i Norden mot bakgrund av den praxis som utvecklats inom detta område.

17 Transport, kommunikation och trafiksäkerhet

Samarbetet inom transport- och kommunikationsområdet regleras av det nordiska transportavtalet av den 6 november 1972.

Pågående samarbetsprojekt på transportområdet avslutas under år 1981 och 1982. För att få en bättre översikt över ändamålsenliga nordiska uppgifter på området arrangerade Nordiska ämbetsmannakommittén för transportfrågor (NÄT) i januari 1981 en exportkonferens i Göteborg. En central fråga var energin i transportsektorn. Efter konferensen tillsatte NÄT en arbetsgrupp för att gå igenom och prioritera de olika förslagen på energiområdet. Gruppen föreslog att projekten "Körsättets och underhållets betydelse för fordons bränsleförbrukning" och "Byggnadsstrukturens inverkan på persontransportarbetet och energianvändning" skulle sättas igång under år 1982. Förberedelser vidtogs under år 1981 för att påbörja ett projekt om "fartygsrörelser i hamn" under år 1982. Bakgrunden är att fartygens rörelser i hamn kan förlänga lastnings- och lossningstider och medföra skada för såväl fartygen som hamnanläggningarna.

På vägforskningssamarbetet bedrivs arbetet med de tre sedan föregående år påbörjade projekten enligt uppgjorda planer. Alla tre projekten beräknas bli avslutade under år 1982.

I juni 1979 inrättades flygförbindelsen Tromsö-Kiruna-Uleåborg under en treårig försöksperiod. Trafiken följs kontinuerligt upp av särskilt förordnade representanter för resp. lands trafikministerium. Under år 1981 påbörjades en utvärdering av försöksverksamheten. Denna väntas bli avslutad före utgången av år 1981. Trafikomfattningen har hittills varit lägre än beräknad. Vissa förbättringar av trafikupplägget har skett under år 1981.

Våren 1976 tillsatte NÄT en arbetsgrupp för glesbygdstrafik i Norden. Syftet med projektarbetet är att – med utgångspunkt i alternativa samhällsstrukturer – studera olika trafiklösningar, som är ägnade att medverka till en tillfredsställande transportförsörjning i glesbygd och att pröva sådana trafiklösningar i försöksområden i de nordiska länderna.

Försök och studier har genomförts i ett försöksområde i varje land. Perioden juni 1979 – sommaren 1981 har ägnats åt transport- och samhällsanalyser, val av trafiklösningar och organisering av försök. De konkreta försöken i de flesta försöksområdena startade under år 1980 och har numera i huvudsak genomförts. F.n. pågår utvärderingar och analyser. Projektet beräknas bli avslutat under år 1982.

Nordisk kommitté för transportekonomisk forskning (NKTF) har till uppgift att samordna den transportekonomiska forskningen i de nordiska länderna och stimulera utvecklandet av en gemensam forskningsmiljö på området. Under verksamhetsåret 1981 har NKTF arrangerat ett antal konferenser t.ex. "Prissättning och omkostnadsfördelning inom kollektiv persontrafik" och "Järnvägen och framtiden". Samtliga NKTF-konferenser dokumenteras och sammanställs i rapportform. Rapporterna sänds ut till intresserade i samtliga nordiska länder.

Samordningen av trafiksäkerhetsfrågor sker genom Nordiska trafiksäkerhetsrådet (NTR), som påverkar de nordiska ländernas trafiklagstiftning och medverkar i trafiksäkerhetsforskning och biltekniska frågor. Speciellt kan arbetet för enhetliga trafikregler nämnas. Bland projekt som bedrivs under år 1981 kan nämnas "Cyklande barns trafikrisker" och "Metoder för bedömning av konsekvenserna av olika former av trafiksäkring".

Arbetsgruppen för enhetliga bestämmelser i Norden rörande småbåtar (fritidsbåtar) utarbetade under år 1981 broschyrer med lättillgänglig praktisk information om bl.a. förutsättningarna och bestämmelserna för båtlivet i Norden. Broschyren kommer att under 1981/82 distribueras till internordiska båtturister och övriga båtturister i Norden. Bland andra frågor som gruppen har behandlat är sjömärken och utbildning av fritidsbåtsförare.

18 Turism

Den totala omsättningen i den traditionella turistnäringen i Norden uppgår till ca 60 milj. norska kronor. Mer än 350 000 personer är sysselsatta i turistnäringen. Samtliga nordiska länder med undantag för Finland har väsentligt underskott i turistvalutabalansen. Ökad internordisk turism som alternativ för andra resmål kan förbättra denna situation för området som helhet. Internordisk turism är redan betydande. Som exempel kan nämnas att den gränsöverskridande trafiken mellan Finland, Norge och Sverige omfattar 36 milj. personer och att årligen över 12 milj. personer passerar Öresund.

Ministerrådet fastställde år 1978 ett program för det nordiska samarbetet på turistområdet. I anslutning härtill upprättades ett turistutskott med uppgift att ta initiativ, styra och koordinera berörda regeringsorgans arbete i turistfrågor samt att utgöra ett forum för erfarenhetsutbyte om verksamhet av betydelse för turismen. Ett nära samarbete bedrivs med Nordiska Turistrådet (NT) som är ett samarbetsorgan för de nationella turistråden och motsvarande.

Under år 1981 igångsattes projektet "Nordiska marknadsundersökningar". Projektet syftar till en insamling av sådan reseinformation såsom motivet för att resa, transportsätt, inkvartering, vistelsetid, resemonster, utgifter m.m. I september 1981 inleddes den hittills största satsningen för att stimulera internordisk turism på turistkonferensen i Helsingfors där kampanjen "Res i Norden" (tidigare benämnd "Nordiskt turistår") presenterades. Vidare påbörjades under år 1981 ett projekt vars syfte är att frambringa konkreta åtgärder för att underlätta för pensionärer att resa i Norden.

Nordiska ministerrådets allmänna budget 1983

Sammanfattning

	Miljoner norska kronor	
	1982	1983
Ministerrådssekretariatet	15,9	17,9
Institutioner	66,8	75,7
Ministerrådets dispositionsbeviljning (projekt)	42,3	51,2
Övriga utgifter	5,3	5,4
(därav tjänstemannautbyte)	(0,71)	(0,77)
Summa utgifter	130,3	150,2
De nordiska ländernas bidrag	120,9	139,1
Övriga intäkter	9,4	11,1
Summa intäkter	130,3	150,2

Ministerrådets budget år 1983 för institutioner och projekt uttryckt i tusen norska kronor. Kostnader för år 1982 anges också

Institutioner

	1982 ¹	1983 ²
Nordiska statistiska sekretariatet	1 122	1 384
Nordiska läkemedelsnämnden	1 490	1 395
Nordiska hälsovårdshögskolan	7 938	8 295
Nordiska institutet för odontologisk materialprovning	6 331	6 888
Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning	1 175	1 291
Nordiska nämnden för handikappfrågor	1 320	1 582
Nordisk arbetsmiljöutbildning	773	842
Nordiska industrifonden	23 653	31 500
Nordtest	5 558	5 586
Nordiska kommittén för byggbestämmelser	592	652
NordREFO	1 428	1 871
Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter	2 348	2 429
Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning ³	4 919	5 612
Nordiska ekonomiska forskningsrådet	1 090	1 589
Reserv för institutioner	7 046	4 800
Summa	66 783	75 716

¹ Uttryckt i 1981 års priser

² Uttryckt i 1982 års priser

³ Inkl. Nordiska skogsarbetsstudiernas råd (NSR)

Projekt

	1982	1983
Allmänna utredningar	706	1 000
Socialpolitik	2 288	2 422
Arbetsmarknad	1 883	2 900
Arbetsmiljö	3 021 ¹	2 420
Miljövård	2 354	3 000
Jämställdhet mellan män och kvinnor	863	1 000
Handelspolitik	628	560
Industri- och energipolitik	941	2 520
Säkerhetsforskning inom energiproduktionsområdet		
– allmänt	4 590	5 003
– miljö	2 040	2 660
Byggsektorn	1 412	1 620
Nordiska träskyddsrådet	314	310
Regionalpolitik – generellt ²	2 592	–
Regionalpolitiska programarbetet ²	–	755
Regionalpolitik Nordkalotten	1 059	1 260
Samefrågor	275	800
Regionalpolitik – konkreta frågor	4 040	4 604
Gränsregionalt samarbete ²	–	2 295
Jordbruksfrågor	2 001	2 560
Konsumentfrågor	2 158	2 900
Samfärdse	1 961	2 591
Trafiksäkerhet	902	1 240
Turism	745	775
Prisökning	3 567	4 227
Allmän reserv	2 864	1 773
Summa	43 204	51 195

¹ Här ingår medel som har överförts till institutionsbudgeten för en ny institution inom arbetsmiljö.

² Kapitlet Regionalpolitik generellt har uppdelats i Regionalpolitiskt programarbete och Gränsregionalt samarbete.

